

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25CoP/30/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313200234
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2313200234.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Anton Jaček a JUDr. Martina Valentová, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. F., nar. X.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nových Zámkoch, dieťa rodičov - matky: T. F., nar. X.XX.XXXX, bytom X., B. XXX/X a otca: Z. F., nar. X.XX.XXXX, bytom X., M. XXX/XX, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, na odvolanie matky maloletého proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 22. októbra 2013 č. k. 12P/2/2013-81, t a k t o

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch I., II., III., IV. a V., ktorými bol maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti rodičov a boli upravené podmienky výkonu striedavej starostlivosti, p o t v r d z u j e .

Napadnutý rozsudok vo výroku VI., ktorým bolo rozhodnuté o vyživovacej povinnosti otca ako aj v závislom výroku IX., ktorým bolo rozhodnuté o trovách prvostupňového konania z r u š u j e a v e c v zrušenom rozsahu v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Napadnutý rozsudok vo výroku VII. o úprave styku z r u š u j e .

Napadnutý rozsudok vo výroku VIII. m e n í nasledovne:

Týmto s a m e n í rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 5C/377/2010-22 zo dňa 10.1.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnava č. k. 23Co/86/2011-111 zo dňa 12.9.2011 v časti zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa v podstatnom vyhovel návrhu otca a zmenil predchádzajúcu úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému Z. tak, že výrokom I. zveril maloletého Z. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že matka a otec sú povinní zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého striedavo v dvojtyždňových intervaloch; výrokom II. rozhodol, že ako prvá bude povinná zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletého Z. matka v období od nedele prvého párneho kalendárneho týždňa nasledujúceho po dátume nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia; výrokom III. rozhodol, že rodičia si budú maloleté dieťa odovzdávať vždy každú párnú nedeľu v roku o 18:00 hodine; výrokom IV. rozhodol, že otec je povinný maloleté dieťa prevziať v stanovenom čase v bydlisku matky a matka je povinná maloleté dieťa prevziať v stanovenom čase v bydlisku otca. Každý z rodičov je povinný v stanovenom čase odovzdať maloleté dieťa do osobnej starostlivosti druhého rodiča s jeho osobnými vecami a učebnými pomôckami a riadne ho pripraviť; výrokom V. rozhodol, že každý z rodičov bude

maloletého Z. zastupovať a spravovať jeho majetok; výrokom VI. rozhodol, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého počnúc dňom právoplatnosti rozsudku v časti výroku o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov sumou 100 Eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletého dieťaťa a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, ktorú je povinný poukazovať na osobitný účet maloletého Z., ktorý v prospech dieťaťa zriadi matka do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, pričom v tej istej lehote je povinná otcovi oznámiť číslo účtu a peňažný ústav, v ktorom bol účet zriadený. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu; výrokom VII. rozhodol, že každý z rodičov je oprávnený stýkať sa s maloletým P. (? - nesprávne uvedené meno maloletého dieťaťa) v období, v ktorom mu maloleté dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti, bez obmedzení zo strany súdu tak, ako sa v každom jednotlivom prípade na tom dohodnú; výrokom VIII. rozhodol, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 5C/377/2010-22 zo dňa 11.1.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava č. k. 23Co/86/2011-111 zo dňa 12.9.2011 v časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletému a výrokom IX. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozsudok prvostupňový súd v časti rozhodnutia o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 26, § 24 ods. 2, 4, § 28 ods. 1, 2, § 25 ods. 1 a 2 a § 43 ods. 1 Zákona o rodine. Vecne súd argumentoval tým, že vykonaným dokazovaním zistil, že návrh otca na zmenu zverenia maloletého Z. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov je dôvodný, pretože od predchádzajúcej úpravy došlo k podstatnej zmene pomerov na strane oboch rodičov i maloletého dieťaťa. Z dôvodu výchovných problémov s maloletým a na základe ústnej dohody pred psychológom, zabezpečujú obaja rodičia striedavú osobnú starostlivosť viacmenej v dvojtýždňových intervaloch už od decembra 2012. Rodičia žijú v oddelených domácnostiach a každý z nich má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o syna, existuje medzi nimi dostatočná vzájomná komunikácia týkajúca sa maloletého, ako aj snaha riešiť vzniknuté problémy pomocou psychológa. Maloletý Z., ktorý už dovŕšil 17 rokov vyslovil pred psychológom a kolíznym opatrovníkom želanie o zverení do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v dvojtýždňových intervaloch, keďže oboch rodičov má rád. Prvostupňový súd pri rozhodovaní o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti zohľadnil predovšetkým záujem maloletého dieťaťa, záujem otca o osobnú starostlivosť o dieťa, pomery v domácnosti rodičov, najmä však názor a želanie maloletého Z., ktorý je vo veku blízkom dospelosti. Napriek nesúhlasu matky, dospel k záveru, že najlepším riešením v danom prípade bude striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov v dvojtýždňových intervaloch, ktorá forma starostlivosti funguje od decembra r. 2012 a ktorú úpravu navrhol aj kolízny opatrovník maloletého. Formou striedavej osobnej starostlivosti sa podľa súdu zabezpečí právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, ak títo budú zodpovedne, dôsledne a systematicky pristupovať k starostlivosti o maloletého Z.. Striedavá osobná starostlivosť zaisťuje obom rodičom právo podieľať sa v rovnakej miere a plne na starostlivosti o syna a súčasne zaisťuje právo maloletého, aby bol vychovávaný oboma svojimi rodičmi. Uvedené sa fakticky už aj realizuje, pričom maloletý si takúto formu starostlivosti želá a má k obom rodičom kladný vzťah. Prvostupňový súd zároveň rozhodol, že obaja rodičia majú právo maloletého Z. zastupovať a spravovať jeho majetok, keďže na pozastavenie, obmedzenie, či pozbavenie rodičovských práv v týchto zložkách súd ani u jedného z rodičov nevzhliadol dôvod.

Na rozhodnutie o určení výživného prvostupňový súd aplikoval ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 4 a 6, § 63 ods. 3, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 163 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Pri svojom rozhodnutí prihliadal na vek maloletého dieťaťa 17 rokov, dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča v trvaní dvoch týždňov a disproporciu príjmov rodičov, keď priemerný čistý mesačný príjem matky za obdobie marec 2012 až február 2013 u zamestnávateľa I. s.r.o. je 284,23 Eur a priemerný čistý mesačný príjem otca za to isté obdobie u zamestnávateľa X. F., a.s. je 1.401,78 Eur. Vychádzajúc zo zárobkových pomerov otca, uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletého Z. sumou 100 Eur mesačne k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne, keďže zárobkové pomery otca dovoľujú aby otec platil výživné aj na tvorbu úspor, s čím samotný otec aj súhlasil.

Prvostupňový súd upravil tiež styk každého z rodičov s maloletým v období, v ktorom mu maloleté dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti tak, že ho ponechal bez obmedzení zo strany súdu na dohodu rodičov.

S poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala matka odvolanie a domáhala sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a návrh otca na určenie striedavej starostlivosti zamietol ako nedôvodný. Uviedla, že v danom prípade existuje viacero prekážok pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, a to nedostatočná komunikácia rodičov, nejednotný prístup rodičov k výchove dieťaťa a neexistencia skutočného záujmu otca starať sa o dieťa (snaha vyhnúť sa plateniu výživného). Po rozvoze rodičov bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, pričom otec mal možnosť sa s maloletým stretávať a matka v styku žiadnym spôsobom nebránila. Otec vo svojom návrhu poukazoval na nezvládnutie výchovy syna zo strany matky, maloletý mal v škole výchovné problémy ako aj problémy so záškoláctvom. Avšak striedavá starostlivosť tieto problémy nenapravila, pretože otec maloletého žiadne problémy syna nevidel, takže ani nič neriešil, neprejavoval dostatočný záujem o syna samotného a jeho problémy. V škole sa nikdy neinformoval na jeho správanie a prospech, v kontakte s triednou učiteľkou bola len matka, ktorá hľadala aj pomoc psychológa, nakoľko správanie syna sa zhoršovalo, pretože tento nerešpektoval povinnú školskú dochádzku, neplnil si žiadne povinnosti. Otec sa nikdy nezaujímal o zdravotný stav syna, nebol s ním u lekára, ak maloletý ochorel, starala sa o neho výlučne matka. Uviedla, že na základe striedavej starostlivosti otec nezabezpečí synove potreby lepšie, nebude sa môcť o syna vzorne starať, pretože pracuje na popoludňajších a nočných zmenách. V tom čase bude maloletý bez náležitej kontroly. Maloletý nemá u otca zabezpečenú pravidelnú a teplú stravu, pretože otec nevie variť. Počas striedavej starostlivosti prebiehajúcej už takmer rok mal otec dostatok času a priestoru, aby dokázal, že zvládne synovu výchovu a problémy a bude ich zodpovedne riešiť. Nariadenie striedavej osobnej starostlivosti súdom na prístupe otca nič nezmení. Otec maloletého dosiahne len platenie nižšieho výživného. Hoci súd uviedol, že komunikácia medzi rodičmi je dostatočná, nie je to pravda, pretože maloletý rodičov neinformuje pravdivo, zavádza a nie je mu možné veriť. O rok dosiahne maloletý plnoletosť a preto určovať striedavú starostlivosť v jeho veku nie je potrebné. Matka aj v súčasnosti navštevuje so synom odbornú psychologickú poradňu, nakoľko má záujem synovi skutočne pomôcť.

Ostatní účastníci odvolací návrh nepodali. Otec maloletého sa k odvolaniu matky písomne nevyjadril.

Kolíznym opatrovníkom vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že sa pridrižiava svojej výpovede pred prvostupňovým súdom, štetením zistil, že rodičia maloletého majú vytvorené vhodné ekonomické a bytové podmienky pre výchovu maloletého. Zlé študijné výsledky a opakované neskoré príchody maloletého na vyučovanie boli problematické aj v čase, keď bol maloletý v starostlivosti matky. Forma striedavej osobnej starostlivosti v rodine maloletého prebieha už od decembra 2012. Maloletý sa na referáte poradensko-psychologických služieb vyjadril, že mu striedavá osobná starostlivosť vyhovuje, nakoľko môže týmto spôsobom tráviť dostatok času s oboma rodičmi, ktorých má rád. V predmetnej veci by malo byť prihliadnuté na názor maloletého dieťaťa (§ 43 ods. 1 Zákona o rodine).

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie matky maloletého má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že je potrebné rozhodnúť spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozsudku.

Predmetom odvolacieho konania je v prvom rade preskúmanie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol maloletý Z. zverený do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

Z obsahu spisu bolo zistené, že rozsudkom Okresného súdu Galanta zo dňa 10.1.2011, č. k. 5C/377/2010-22, bolo manželstvo rodičov maloletého rozvedené, pričom maloletý bol zverený na čas po rozvoze do osobnej starostlivosti matky, matka mala maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

Otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 170 Eur mesačne vopred k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne na osobitný účet maloletého zriadený matkou. Styk otca s maloletým bol ponechaný bez úpravy. Rozsudok okresného súdu nadobudol v časti rozvodu manželstva, zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky a v časti úpravy styku právoplatnosť dňa 19.2.2011. Na základe odvolania matky bol prvostupňový rozsudok v časti určenia výživného zmenený rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 12.9.2011, č. k. 23Co/86/2011-111 tak, že otec maloletého bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 200 Eur mesačne k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne na osobitný účet maloletého zriadeného matkou. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť dňa 11.11.2011.

Dňa 4.1.2013 podal otec maloletého na Okresný súd Trnava návrh na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletému a žiadal, aby bol maloletý zverený do striedavej osobnej starostlivosti rodičov tak, že maloletý bude striedavo dva týždne s otcom a dva týždne s matkou, pričom počas striedavej starostlivosti navrhoval výživné neurčiť.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrhu otca v časti zverenia maloletého do striedavej osobnej starostlivosti vyhovel a zároveň vzhľadom na zárobkové pomery rodičov zaviazal otca prispievať na výživu maloletého sumou 100 Eur mesačne k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne. Predmetný rozsudok súdu prvého stupňa napadla odvolaním matka, ktorá so striedavou osobnou starostlivosťou o maloletého nesúhlasila a podľa obsahu podaného odvolania žiadala rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne ho zmeniť tak, že návrh otca na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov sa zamieta.

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

V zmysle § 100 ods. 3 O.s.p. ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo výsluchom maloletého dieťaťa bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa.

Pri rozhodovaní súdu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu je vždy primárny záujem maloletého dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa je základnou zásadou rodinného práva, ktorá sa aplikuje pri každom rozhodovaní súdu o výkone rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu bez výnimky. Súd je povinný skúmať, ktorý spôsob starostlivosti o maloleté dieťa je najvhodnejší, a to s ohľadom na jeho osobnosť, vek, schopnosti a vývinové potreby, musí zohľadniť jeho citové väzby k rodičom, príbuzným, priateľom a prostrediu. Dieťa má právo na starostlivosť obidvoch rodičov a udržiavanie pravidelného osobného styku s nimi. Súd prihliada na citovú orientáciu a zázemie dieťaťa, výchovnú schopnosť a zodpovednosť každého rodiča, stabilitu budúceho výchovného prostredia, na schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove s druhým rodičom, ako aj na hmotné zabezpečenie zo strany rodičov vrátane bytových pomerov.

Forma striedavej osobnej starostlivosti zohľadňuje právo obidvoch rodičov na výchovu dieťaťa po ich rozchode. Pri rozhodnutí o takomto spôsobe zverenia dieťaťa je potrebné zvážiť predovšetkým stabilitu výchovného prostredia, pretože pravidelná zmena prostredia, v ktorom dieťa vyrastá, môže mať okrem pozitívnych vplyvov spočívajúcich najmä v kontakte s obidvoma rodičmi a ich výchovným vplyvom aj negatívne vplyvy. Pokiaľ súd pristúpi k takémuto spôsobu zverenia dieťaťa, musí mať osvedčené, že striedavá osobná starostlivosť zabezpečí dieťaťu okrem rovnocenného kontaktu s obidvoma rodičmi aj citovú vyrovnanosť a zdravý psychický vývoj. Dôležitým prvkom pri rozhodovaní súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je osvedčenie schopnosti dohody rodičov o potrebách maloletého dieťaťa, o veciach súvisiacich s jeho školskou dochádzkou, mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa. V prípade, že so striedavou osobnou starostlivosťou obidvaja rodičia nesúhlasia, vzniká súdu povinnosť skúmať, či autoritatívny výrok súdu o striedavej osobnej starostlivosti, bez podkladu v konsenze obidvoch rodičov, je v záujme dieťaťa. Rodič, ktorý so striedavou osobnou starostlivosťou nesúhlasí, by mal vierohodne preukázať dôvod svojho nesúhlasu, pretože rozhodujúci je predovšetkým záujem maloletého dieťaťa a jeho potreby. Záujem rodičov mal. dieťaťa je tak až druhoradý.

Každý rodič si pri formulovaní svojich predstáv o výchovnom pôsobení na dieťa musí uvedomiť, že dieťa je plnoprávny subjekt rodinnoprávnych vzťahov, nie ich objekt, prípadne niekto, o kom „sa rozhoduje“. Dieťa má v zmysle zákona o rodine aj v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa právo vyjadrovať svoj názor ku všetkým veciam, ktoré sa ho týkajú. Jeho názoru musí byť venovaná primeraná pozornosť, a to tak rodičmi, ako aj všetkými štátnymi orgánmi a inštitúciami. Preto - pokiaľ dieťa primerane svojmu veku a rozumovej vyspelosti vyjadrí názor, že si striedanie starostlivosti podľa predstáv rodičov alebo len jedného z nich praje - súd by to mal zohľadniť pri svojom rozhodovaní.

V danom prípade súd prvého stupňa svoje rozhodnutie o zverení maloletého Z. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov založil na zisteniach, že každý z rodičov má vo svojej domácnosti vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o syna, pričom táto forma striedavej osobnej starostlivosti na základe ústnej dohody rodičov prakticky prebieha už od decembra r. 2012, realizovala sa teda ešte pred rozhodnutím súdu prvého stupňa. K tejto forme osobnej starostlivosti rodičia pristúpili na základe výchovných problémov s maloletým, ktorý z tohto dôvodu navštevuje psychológa. Prvostupňový súd mal za to, že medzi rodičmi existuje aj keď obmedzená, ale dostatočná komunikácia, ohľadom maloletého dieťaťa. Maloletý, ktorý v čase rozhodovania súdu prvého stupňa dovŕšil vek 17 rokov, sa pred psychológom a kolíznym opatrovníkom vyslovene vyjadril, že má kladný vzťah k obojmu rodičom a želá takúto formu starostlivosti.

Hlavným dôvodom nesúhlasu matky so striedavou osobnou starostlivosťou boli výchovné problémy s maloletým a podozrenie, že otec sa týmto spôsobom snaží zbaviť povinnosti platiť výživné.

Z obsahu spisu vyplýva, že podľa potvrdenia strednej školy, ktorú maloletý navštevuje, má maloletý časté opakované neskoré príchody na vyučovanie a vysoký počet vymeškaných a neospravedlnených hodín, z ktorého dôvodu mal aj zníženú známku zo správania. Matka sa zaujíma o dochádzku a prospech syna a snaží sa spolupracovať aj s triednou učiteľkou. Maloletý sa podľa potvrdenia kolízneho opatrovníka ako aj psychológa vyjadril, že si želá striedavú starostlivosť a u oboch rodičov sa cíti dobre. Kolízny opatrovník uviedol, že v domácnostiach oboch rodičov sú vytvorené vhodné podmienky

pre výchovu maloletého dieťaťa. Kolízny opatrovník preto striedavú starostlivosť odporučil, avšak za predpokladu, že obaja rodičia budú zodpovedne dôsledne a systematicky pristupovať k starostlivosti o maloletého. Otec maloletého v priebehu konania trval na striedavej osobnej starostlivosti, vyjadril sa, že je schopný zabezpečiť starostlivosť o maloletého po každej stránke. Podľa potvrdenia psychologičky referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, v predmetnej veci je hlavným problémom nedostatočná komunikácia medzi rodičmi. Školský prospech a dochádzka boli u maloletého problematické už v čase, keď ešte neprebíhala striedavá starostlivosť, preto psychologička uviedla, že nie je možné určiť, či práve táto forma výchovy má v tomto smere negatívny vplyv. V doterajšom konaní neboli zistené žiadne skutočnosti svedčiacie o nedostatočnej starostlivosti otca o maloletého počas prebiehajúcej striedavej starostlivosti, jeho nevhodnej výchove alebo zanedbávaní dieťaťa. Takisto neboli zistené skutočnosti svedčiacie o tom, že by boli problémy s praktickou realizáciou striedavej starostlivosti.

Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade je v záujme maloletého dieťaťa, aby bolo zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ktorá rešpektuje predovšetkým záujem maloletého dieťaťa, jeho potreby a želania. V predmetnej veci majú obaja rodičia vytvorené vhodné podmienky, možnosti a schopnosti zabezpečovať výchovu a osobnú starostlivosť o maloletého, obaja sa chcú na starostlivosti a výchove syna podieľať, maloletý je s takouto formou starostlivosti spokojný, vyhovuje mu a žela si ju.

Odvolací súd však zdôrazňuje, že je predovšetkým úlohou rodičov zabezpečiť, aby striedavá osobná starostlivosť o maloletého prebiehala plnohodnotne a bez problémov, teda mali by sa snažiť o otázkach týkajúcich sa výchovy maloletého dostatočne spolu komunikovať, pretože je to predovšetkým záujem maloletého o ktorý v prvom rade ide a nie záujem rodičov, ich preferencie, alebo vzájomné nezhody. Rodičia musia spoločne zodpovedne, dôsledne a systematicky pristupovať k starostlivosti o svojho zatiaľ ešte stále maloletého syna. Vychádzajúc z vyjadrení psychologičky a kolízneho opatrovníka, odvolací súd je toho názoru, že nie striedavá starostlivosť, ale práve neschopnosť rodičov navzájom komunikovať je jedným z dôvodov zanedbanej dochádzky a zhoršeného prospechu maloletého. Preto bude potrebné, aby rodičia nedostatky vo vzájomnej komunikácii v záujme maloletého prekonali a rozumne pristupovali k riešeniu pretrvávajúcich problémov s jeho prospechom a školskou dochádzkou. Každý z rodičov je povinný počas obdobia, v ktorom je maloletý v jeho osobnej starostlivosti na prospech a dochádzku maloletého dohliadať a je potrebné, aby aj otec maloletého v tomto smere začal osobne spolupracovať so školou a psychológom. Striedavá osobná starostlivosť by za splnenia týchto predpokladov mohla mať výrazne pozitívny vplyv na vývoj a výchovu maloletého.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku I., ktorým súd prvého stupňa maloletého Z. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov prebiehajúcej v pravidelných dvojtýždňových intervaloch podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. V tej súvislosti podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil tiež výroky II., III., IV. a V. napadnutého rozsudku, ktorými súd prvého stupňa podrobne a správne upravil podmienky výkonu striedavej osobnej starostlivosti a právo oboch rodičov maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok.

Pretože súd prvého stupňa maloletého zveril striedavej osobnej starostlivosti rodičov, bolo potrebné vzhľadom na túto zmenu rozhodnúť o výživnom. Súd prvého stupňa zaviazal otca maloletého prispievať na výživu maloletého Z., počnúc dňom právoplatnosti rozsudku v časti výroku o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, sumou 100 Eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred, na osobitný účet maloletého Z., ktorý v prospech dieťaťa zriadi matka do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, pričom v tej istej lehote je povinná otcovi oznámiť číslo účtu a peňažný ústav, v ktorom bol účet zriadený. Ďalej rozhodol, že na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu. Rozhodnutie o výživnom súd prvého stupňa stroho odôvodnil iba tým, že prihliadal na odôvodnené potreby dieťaťa vo veku 17 rokov, určenú dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča (dvojtýždňové intervaly) a disproporciu príjmov rodičov, keď zistený priemerný čistý mesačný príjem otca (za obdobie marec 2012 až február 2013) bol 1 401,78 Eur a priemerný čistý mesačný príjem matky za to isté obdobie bol 284,23 Eur.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 62 ods. 6 Zákona o rodine, ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

Podľa § 63 ods. 3 Zákona o rodine, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu, zohľadniť tiež osobnú starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku v časti rozhodnutia súdu prvého stupňa o uložení povinnosti otcovi maloletého platiť výživné, dospel k záveru, že súd prvého stupňa svojím rozhodnutím odňal účastníkom možnosť konať pred súdom, a to z dôvodu, že jeho rozhodnutie je v časti rozhodnutia o výživnom nepreskúmateľné.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorý znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktorý mu Občiansky súdny poriadok priznáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci musí z hľadiska odôvodnenia spĺňať parametre zákonného rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku a v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p. primerane i uznesenia, súd uvedie čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil,

prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdom tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 6/03, z 13. marca 2003). Toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESLP, porovnaj napr. rozsudok *Garcia Ruiz v Španielsko* z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci.

Odôvodnenie rozhodnutia má vysvetľujúcu povahu vo vzťahu k výroku rozhodnutia. Kým vo výroku musí byť stručne a jasne formulované rozhodnutie súdu o predmete konania, v odôvodnení má súd možnosť a zároveň aj povinnosť vysvetliť výrok, teda zdôvodniť prečo rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti, objasniť myšlienkové postupy súdu pri rozhodovaní danej veci a vyložiť pravdivosť, zákonnosť a spravodlivosť tohto záverečného úsudku súdu. Táto časť rozhodnutia je veľmi významná z hľadiska presvedčivosti, logickej konzistentnosti a preskúmateľnosti súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Súd musí vykonať zrozumiteľný výklad právneho posúdenia skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p., prípadne ak výrok rozhodnutia s jeho odôvodnením vôbec nekorešponduje, dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo účastníka konania na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Porušením práva účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia opravného prostriedku, a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

V preskúmvanej veci súd prvého stupňa svoje rozhodnutie o výživnom odôvodnil nevyrovnanosťou príjmov rodičov maloletého, na základe čoho zaviazal otca prispievať na výživu maloletého sumou 100 Eur k rukám matky dieťaťa a na tvorbu úspor sumou 80 Eur mesačne, ktorú zaviazal otca poukazovať na osobitný účet maloletého, ktorý v jeho prospech má zriadiť matka a oznámiť ho otcovi. Súd však bližšie neodôvodnil, aké konkrétne odôvodnené potreby maloletého dieťaťa zohľadnil a z akých dôvodov považoval za dostatočné bežné výživné (toto má spotrebný charakter) práve v sume 100 Eur na pokrytie potrieb maloletého počas dvojtýždňového obdobia, počas ktorého má byť u matky. Tu je potrebná poukázať, že na určenie výšky výživného pre dieťa v striedavej starostlivosti je nevyhnutné najskôr vyčísliť mesačné náklady dieťaťa a až potom môže súd rozhodnúť o tom, v akom pomere medzi rodičov plnenie tejto vyživovacej povinnosti rozdelí. Jedným z možných variantov je rozdelenie takto zosumarizovaných nákladov na dieťa medzi rodičov podľa kritérií ustanovených v § 65 a nasl. Zákona o rodine v pomere vyplývajúcom najmä z možností, schopností a majetkových pomerov rodičov ako aj s ohľadom na dĺžku času, ktorý sa bude každý z rodičov o dieťa osobne starať. Rovnako súd prvého stupňa nevysvetlil, prečo rozhodol o práve na tvorbu úspor a nevysvetlil ani na úspory určenú výšku (má ísť o výživné, ktoré oprávnený nie je preukázateľne schopný za mesačné obdobie spotrebovať). Súd prvého stupňa neuviedol akými úvahami sa pri porovnávaní a hodnotení majetkových pomerov, zárobkových možností a schopností oboch rodičov a odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa spravoval.

Súd prvého stupňa sa preto dopustil pochybenia tým, že svoje rozhodnutie v určení výživného náležite neodôvodnil, čím účastníkom odňal možnosť konať pred súdom, preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku VI. o určení výživného včítane závislého výroku IX. o náhrade trov konania, podľa § 221 ods. 1 písmena f) O.s.p. v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.).

Súd prvého stupňa v ďalšom konaní vec v zrušenom rozsahu opätovne posúdi a svoje rozhodnutie v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. náležite odôvodní, pričom sa vyporiada so všetkými rozhodujúcimi

faktormi ovplyvňujúcimi rozhodnutie súdu o výživnom pre maloleté dieťa počas striedavej osobnej starostlivosti tak, ako bolo vyššie naznačené.

Za nadbytočné odvolací súd považoval, ak prvostupňový súd rozhodol o úprave styku rodičov s maloletým v období, keď je dieťa v starostlivosti druhého rodiča, navyše keď takejto úpravy sa účastníci konania vôbec nedomáhali. Z tohto dôvodu odvolací súd výrok VII. napadnutého rozsudku ako nadbytočný podľa § 221 ods. 1 písm. i) v spojení s ust. § 81 ods. 1 O.s.p. zrušil.

Zároveň poukazujúc na § 220 O. s. p. v spojení s § 81 ods. 1 O. s. p. považoval odvolací súd za potrebné zmeniť výrok VIII. napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa v zmysle § 163 ods. 2 O. s. p. rozhodol, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 5C/377/2010-22 zo dňa 11.1.2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava č. k. 23Co/86/2011-111 zo dňa 12.9.2011 v časti úpravy práv a povinností rodičov k maloletému Z.. Rozsudkom súdu prvého stupňa došlo k zmene v zverení maloletého z osobnej starostlivosti matky do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, preto odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, s tým že v novom rozhodnutí zmení ostatné rozhodnutie v časti vyživovacej povinnosti súd prvého stupňa

O náhrade trov tohto odvolacieho konania bude podľa § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodnuté prvostupňovým súdom v novom rozhodnutí.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.